

Vyhodnotenie Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov 2000 – 2001

Dňa 3. mája 2000 vláda SR uznesením č. 283/2000 schválila Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov 2000 – 2001 (ďalej len „Akčný plán“).

Týmto uznesením vláda SR zriadila Koordinačný výbor na realizáciu Akčného plánu (ďalej len „Koordinačný výbor“) a schválila jeho Štatút. Koordinačný výbor mal 13 členov, predsedal mu podpredseda vlády SR pre ľudské práva, menšiny a regionálny rozvoj. Členmi Koordinačného výboru boli zástupcovia Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva kultúry SR, Ministerstva obrany SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva školstva SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Úradu splnomocnenca vlády SR na riešenie problémov rómskej menšiny (v súčasnosti Sekretariát splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity).

Koordinačný výbor bol uznesením vlády SR č. 213/2001 „Návrh opatrení, ktorými sa stanoví nový rámec pre činnosť poradných a koordinačných orgánov vlády v súlade s dokumentom audit“ ku dňu 30. 4. 2001 zrušený. Napriek tomu však jeho členovia naďalej spolupracovali pri realizácii, ako aj pri vyhodnocovaní plnenia Akčného plánu.

Úlohy vyplývajúce z Akčného plánu (t.j. z uznesenia vlády č. 283/2000) a ich plnenie podľa podkladov predložených príslušnými rezortami:

Podpredsedovi vlády SR pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj bolo uložené

▪ *zabezpečiť uskutočnenie národnej konferencie zameranej na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie dňa 18. mája 2000*

Národná konferencia Slovenskej republiky proti rasizmu, xenofóbii, antisemitizmu a diskriminácii sa uskutočnila pod záštitou prezidenta SR Rudolfa Schustera a podpredsedu vlády SR pre ľudské práva, menšiny a regionálny rozvoj Pála Csákyho v Bratislave.

Program národnej konferencie sa skladal z dvoch častí. Prvá časť bola zameraná na analýzu súčasného stavu v oblastiach súvisiacich s témou národnej konferencie. V druhej časti účastníci národnej konferencie, zástupcovia štátnej správy, mimovládnych organizácií a ďalších inštitúcií, identifikovali okruhy problémov a navrhovali ich riešenie. Diskusie prebiehali v nasledovných štyroch skupinách :

1. medzinárodnoprávna úprava predchádzania všetkým formám diskriminácie a medzinárodné kontrolné mechanizmy ochrany ľudských práv v tejto oblasti (predseda : zástupca Ministerstva zahraničných vecí SR)
2. vnútroštátna právna úprava predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie a posúdenie stavu jej implementácie, systém ochrany a potreba inštitúcií na národnej úrovni (predseda : zástupca Úradu vlády SR)
3. vzdelávanie k tolerancii a vzájomnej úcte v duchu Dekády OSN pre vzdelávanie k ľudským právam (predseda : zástupca Ministerstva školstva SR)
4. informácie, komunikácia, médiá a zabraňovanie šírenia diskriminačných ideí prostredníctvom internetu (predseda : zástupca Ministerstva kultúry SR)

Výsledkom diskusií sú závery pracovných skupín, ktoré majú odporúčajúci charakter. Určené sú hlavne pre vnútroštátne orgány, ale zároveň boli súčasťou národného príspevku Slovenskej republiky k Európskej konferencii proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a obdobnej intolerancii „Všetci sú rôzni, všetci sú rovnakí: Od teórie k praxi“, ktorá sa uskutočnila v dňoch 11. až 13. októbra 2000 v Štrasburgu.

Na zabezpečenie národnej konferencie Ministerstvo financií SR uvoľnilo z rezervy vlády SR pre kapitolu Úradu vlády SR sumu 297.000,- Sk, tak to bolo ministerke financií v predmetnom uznesení uložené.

b) zabezpečiť vytvorenie internetovej stránky venovanej predchádzaniu všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie v rámci pripravovanej internetovej stránky podpredsedu vlády SR pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj

Táto stránka obsahuje informácie o priebežnom plnení Akčného plánu. Úrad vlády SR tiež finančne podporil prevádzkovanie internetovej stránky www.rasizmus.sk v rámci Kampane proti rasizmu, ktorú realizuje občianska iniciatíva Ľudia proti rasizmu. Tieto dve stránky by mali byť navzájom prepojené.

Ministromi kultúry SR boli uložené nasledovné úlohy:

- *v roku 2001 zabezpečiť prostredníctvom BIBIANY, Medzinárodného domu umenia pre deti v Bratislave usporiadanie výstavy zameranej na hravú a nenásilnú výchovu detí v predškolskom a školskom veku k ľudským právam spojenej s karnevalom*

V predvečer Medzinárodného dňa detí 31.5. 2001 bola otvorená výstava SPOZNAJ SVOJE PRÁVO v priestoroch BIBIANY. Výstava podľa scenára Z. Markovej a Z. Kriškovej a výtvarného návrhu Z. Hlavinovej a N. Janíkovej hravou a zábavnou formou oboznámila deti s ich právami. Súčasťou výstavy boli aj programy, tvorivé dielne, premietanie filmov UNICEF o detských právach. Výstava prebiehala do 28.8. 2001.

- *zabezpečiť v roku 2001 pri príležitosti vyhlásenia Medzinárodného roku boja proti rasizmu a diskriminácii usporiadanie výstavy fotografií zameranej na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie*

BIBIANA v Bratislave za finančnej podpory Ministerstva kultúry SR pripravila Výstavu „KASKERE OLE ČHAVORE / ČIE SÚ TO DETI“ ako svoj príspevok k európskemu Týždňu boja proti rasizmu v marci 2001. Za odborného spolupracovníka si Bibiana vybrala občianske združenie JEKHETANE - SPOLU z Prešova. Táto výstava bola prezentovaná v Bratislave, v Dunajskej Strede, vo Zvolene, v Poprade, v Banskej Bystrici a v Prešove. V Prešove bude vytvorená trvalá expozícia.

Sekcia menšinových kultúr Ministerstva kultúry SR zrealizovala v súlade s programom boja proti intolerancii a rasizmu dňa 17. októbra 2000 rómsky špecializovaný seminár – „*Súčasnosť a perspektívy rómskej kultúry v SR*“ v Rimavskej Sobote a v dňoch 27. – 28. novembra 2000 medzinárodnú konferenciu – „*Súčasnosť a perspektívy kultúry národnostných menšín*“ v Bratislave.

Zástupcovia sekcie menšinových kultúr sa zúčastnili dňa 22. mája 2000 na podujatí, ktoré zorganizovala Viedenská univerzita pod názvom „*Menšiny v Slovenskej republike dnes.*“

Dňa 12.- 13. novembra 2001 sa v Banskej Bystrici konala celoslovenská rómska konferencia „*Perspektívy rozvoja rómskej kultúry na Slovensku na prahu tretieho tisícročia.*“, ktorá nadväzovala na vyššie uvedený rómsky špecializovaný seminár v Rimavskej Sobote. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia rezortov, rómskych občianskych združení, zástupca Úradu vlády SR – Sekcie ľudských práv a menšín, Splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity a zástupca Výboru NR SR pre ľudské práva a národnosti.

Ministromi obrany SR bolo uložené:

- *zabezpečiť systematické vzdelávanie príslušníkov Armády SR v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie*

V Armáde SR boli obsahové otázky predchádzania rasizmu, diskriminácii, xenofóbii a ostatných foriem intolerancie predmetnej veci zaradené do vlasteneckej výchovy vojakov základnej služby a spoločensko-vedných seminárov profesionálnych vojakov.

Vojaci základnej služby sa s obsahom uvedenej problematiky zoznámili v I. tematickom bloku Obrana vlasti v 3. téme: „*Práva a povinnosti občana – vojak a jeho právna ochrana*“, v II. tematickom bloku Armáda a osobnosť v 1. téme: „*Vznik a vývoj vojenskej etiky*“. Základné

mravné požiadavky kladené na vojaka Armády SR a v 2. téme: „*Význam prosociálnych vzťahov a psychohygieny v živote vojaka.*“

Žiaci škôl dôstojníkov v zálohe o formách diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavoch intolerancie boli informovaní v 2. téme: „*Vojak – občan, ochrana jeho práv a slobôd v podmienkach života armády*“. Žiaci poddôstojníckych škôl sa s obsahom uvedenej problematiky zoznámili v 2. téme: „*Medzil'udské vzťahy vo vojenských kolektívach*“.

Profesionálni vojaci Armády SR boli informovaní o tom, ako predchádzať prejavom diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a iným prejavom intolerancie v tematickom bloku *Aktuálne otázky vojenskej etiky*, predovšetkým v 1. téme: „*Etika profesionálneho vojaka a 2. Téme Vybrané problémy správania v spoločnosti a v Armáde SR*“.

Ministrovi práce, sociálnych vecí a rodiny SR bolo uložené:

- *zabezpečiť systematické vzdelávanie zamestnancov zariadení sociálnych služieb a zamestnancov odborov sociálnych vecí okresných úradov a krajských úradov v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie*

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v rámci akčného plánu priebežne realizuje vzdelávanie profesijných skupín, ktoré pri výkone svojho povolania majú vplyv na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Ide najmä o systematické vzdelávanie zamestnancov zariadení sociálnych služieb a zamestnancov odborov sociálnych vecí okresných úradov a krajských úradov, ktoré realizuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Inštitútom pre verejnú správu. V súlade s § 70 zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov vedúci zariadenia sociálnych služieb, jeho zástupca, hlavná sestra, vedúci výchovy a sociálny pracovník, sa v rámci školení k overovaniu osobitných kvalifikačných predpokladov vzdelávajú aj v oblasti ochrany ľudských práv pre zdravotne postihnutých a starých občanov v podmienkach zariadení sociálnych služieb.

Dňa 22. mája 2001 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva zorganizovalo celoslovenský odborný seminár „*Dodržiavanie ľudských práv pri poskytovaní sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb*“. Odborný seminár bol určený pre zamestnancov okresných úradov a krajských úradov, zamestnancov zariadení sociálnych služieb, samosprávy a mimovládnych organizácií, ktorí poskytujú starostlivosť občanom priamo v zariadeniach sociálnych služieb, alebo sa podieľajú na zabezpečovaní tejto starostlivosti riadiacou, metodickou a kontrolnou činnosťou. Cieľom odborného seminára bolo poskytnúť jeho účastníkom poznatky o medzinárodnej úprave ochrany ľudských práv a základných slobôd občanov, o vnútroštátnom právnom poriadku, a to v záujme poskytnutia náležitej orientácie v právnych predpisoch týkajúcich sa dodržiavania a ochrany ľudských práv a slobôd občanov. Odborný seminár bol zameraný aj na poskytnutie informácie súvisiacej s vykonávaním mandátu výboru CPT, ktorý sa v zmysle Európskeho dohovoru na zabránenie mučenia a neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v rámci svojej činnosti zameriava na preverovanie zaobchádzania s osobami zbavenými slobody, s cieľom v prípade potreby posilniť ochranu týchto osôb pred mučením a pred neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním.

Ministrovi spravodlivosti SR bolo uložené:

- *zabezpečiť systematické vzdelávanie sudcov, justičných čakatel'ov a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže SR v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie v súlade so vzdelávaním sudcov, justičných čakatel'ov a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže SR*

Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 13. marca 2000 zorganizovalo pre funkčne mladých sudcov zvolených do funkcie 20. marca 1996 záverečný seminár „*Medzinárodný systém ochrany ľudských práv, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva – čl. 5 a vybrané problémy z praxe*

štrasburských orgánov z hľadiska aplikácie čl. 6 Európskeho dohovoru“, organizovaný v spolupráci s Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov.

V dňoch 10. – 12. mája 2000 sa uskutočnil medzinárodný seminár pre funkčne mladých sudcov „Aplikácia ustanovení Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v práci sudcu“, organizovaný v spolupráci s Radou Európy. Súčasťou oboch programov boli aj otázky rasovej diskriminácie.

Dňa 8. júna 2000 bol zorganizovaný záverečný seminár „Ústavné a zákonné garancie zákazu rasovej diskriminácie“ pre funkčne mladých sudcov zvolených 1. júla 1996 v spolupráci s Nadáciou Občan a demokracia a s Centrom pre podporu miestneho aktivizmu.

V dňoch 6. – 8. novembra 2000 bol v spolupráci s Nadáciou Občan a demokracia a s Centrom pre podporu miestneho aktivizmu zorganizovaný seminár pre funkčne mladých sudcov z trestného úseku a justičných čakaťov „Oblasť ľudských práv so zreteľom na otázky rasovej diskriminácie“ a dňa 23. novembra 2000 sa v spolupráci s Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov, resp. s Nadáciou Občan a demokracia a Centrom pre podporu miestneho aktivizmu uskutočnil pre funkčne mladých sudcov zvolených do funkcie 12. decembra 1996 záverečný seminár zameraný na „Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie“.

V dňoch 21. – 23. mája 2001 sa konal v Inštitúte vzdelávania Ministerstva spravodlivosti SR v Omšeni seminár s názvom „Ochrana ľudských práv“. Seminár bol určený pre justičných čakaťov a lektormi boli JUDr. Ján Hrubala – advokát; JUDr. Soňa Smolová – sudkyňa. Témami boli najmä rasovo motivované trestné činy a ich systemizácia v Trestnom zákone; sloboda slova a možnosti jej obmedzenia v súvislosti so zákazom šírenia rasizmu, xenofóbie a intolerancie a hnutie skinheads, história a súčasnosť.

Dňa 31. mája 2001 sa uskutočnil výcvik pedagógov a vychovávateľov oddelení výkonu trestu Ústavov na výkon trestu odňatia slobody Zboru väzenskej a justičnej stráže SR (ďalej len „ZVJS SR“) v oblasti ľudských práv a medzietnickej komunikácie s dôrazom na rómsku národnostnú menšinu.

Generálne riaditeľstvo ZVJS SR v spolupráci s Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov uskutočnilo v dňoch 5. – 7. novembra 2001 odborné vzdelávanie zástupcov riaditeľov ústavov pre služobné veci ZVJS SR a zástupcov riaditeľov ústavov pre ekonomické veci ZVJS SR s názvom „Ochrana ľudských práv v systéme OSN, praktické riešenia prípadov medzinárodnými orgánmi v Štrasburgu.“.

Odbor výkonu trestu Generálneho riaditeľstva ZVJS SR v spolupráci s Nadáciou Otvorenej spoločnosti (OSF) zorganizoval v dňoch 6. – 8. novembra 2001 seminár pre príslušníkov výkonu trestu s názvom „Odsúdení iných sociokultúrnych skupín, menšín a cudzincov a ochrana ich práv“.

Stredná škola ZVJS Nitra spolupracuje s Katedrou rómskej kultúry Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre pri systematickej výchove príslušníkov ZVJS v oblasti problémov rómskej národnostnej menšiny v rámci všetkých foriem odborného vzdelávania príslušníkov ZVJS.

Ministrovi školstva SR boli uložené úlohy:

- zabezpečiť výtvarné práce detí predškolského a školského veku zamerané na problematiku ľudských práv na výstavu usporiadanú prostredníctvom BIBIANY, Medzinárodného domu umenia pre deti v Bratislave

Gestorom tejto výstavy bolo Ministerstvo kultúry SR (viď časť týkajúcu sa úloh ministerstva kultúry). Ministerstvo školstva SR zabezpečilo, aby sa učitelia venovali tejto úlohe a najlepšie výtvarné práce zaslali BIBIANE.

- zabezpečiť od školského roku 2000 – 2001 zaradenie minimálne jednej vyučovacej hodiny venovanej problematike predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie do učebných osnov základných a stredných škôl

Základné ľudské práva sa uplatňujú už v oblasti predškolskej výchovy. Deti sa učia žiť v kolektíve a formujú si základy mravnej výchovy v duchu demokracie, humanity a morálky.

Získavajú skúsenosti v rámci vzájomnej pomoci a ohľaduplnosti bez rozdielu národnosti. Pedagogický proces v materskej škole sa realizuje podľa základného pedagogického dokumentu, ktorý akceptuje a naplňa Deklaráciu práv dieťaťa: „*Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách*“. Problematika ľudských práv sa v materiále konkrétne uvádza hlavne v dvoch častiach: *Prosociálna výchova a Etika školy*.

Na prvom stupni základnej školy /v 1. – 4. ročníku/ sa výchova v duchu demokracie, humanity a tolerance realizuje v rámci medzipredmetových vzťahov ako výchovný cieľ pri vyučovaní viacerých predmetov, napr.: prvouka, etická výchova, čítanie, vlastiveda, náboženská výchova. Základný pedagogický dokument: Učebné osnovy pre I. stupeň ZŠ (I. a II. časť).

Na druhom stupni základnej školy /v 5. – 9. ročníku/ sa využívajú rôzne témy na hodinách literatúry, dejepisu, etickej výchovy, ale ťažisko prechádza na samostatný predmet občianska výchova, ktorý sa povinne vyučuje 1 hodinu týždenne v 6. – 9. ročníku základnej školy. V rámci predmetu občianska výchova sa žiaci oboznamujú so základnými ľudskými právami, slobodami a s právami dieťaťa. Tejto téme je konkrétne venovaná aj učebnica *Občianskej výchovy* pre 8. ročník základnej školy, v ktorej zo štyroch kapitol sú tri zamerané na problematiku ľudských práv: *Občan a štát, Základné ľudské práva a Občan a právo*. Okrem toho, učitelia pracujú s metodickým materiálom *Tolerancia – základný kameň mieru*, v ktorom sú obsiahnuté témy: *Prečo sa učiť tolerancii, Tolerancia v škole a praxi, Tolerancia na každej vyučovacej hodine a Vzorové hodiny*.

Na stredných školách je problematika ľudských práv integrovaná do viacerých predmetov napr.: etická výchova, sociológia, estetická výchova, dejepis, ale ťažisko prechádza na dva samostatné povinné predmety t.j. občianska náuka a náuka o spoločnosti. V uvedených predmetoch je venovaná samostatná časť *Ľudské práva a základné slobody* v tematickom bloku *Základné práva*, k čomu je vydaná učebnica pod názvom *Základy práva pre stredné školy*. Učitelia Gymnázia Viliama Paulinyho-Tótha v Martine vypracovali metodickú pomôcku k projektu *Budovanie občianskej spoločnosti* a v súčasnej dobe tento projekt overujú.

MŠ SR prostredníctvom *Pedagogicko-organizačných pokynov pre školy a školské zariadenia a orgány štátnej správy v školstve* vydalo tieto pokyny:

a) na školský rok 2000/2001

- V bode 11.: V oblasti humanitného vzdelávania a výchovy sústrediť pozornosť na hodnotovú orientáciu mladých ľudí, ktorá bude viac prispievať k zlepšeniu medziľudských vzťahov. Výchovné princípy etickej výchovy na druhom stupni základných škôl a v stredných školách je potrebné previazať s osnovami občianskej výchovy a náuky o spoločnosti, aby viac odrážali konkrétne situácie spoločenského života, budovanie právneho štátu a zásady občianskej spoločnosti. V tejto súvislosti analyzovať príčiny rasovej a inej diskriminácie a vytvárať podmienky pre zamedzenie ich prejavu.
- V bode 12. sú uvedené konkrétne úlohy pre rezort školstva v zmysle uznesenia vlády SR zo dňa 3.5.2000, ktorým bol schválený Akčný plán.

b) na školský rok 2001/2002

- V bode 1.: Do plánov práce škôl a školských zariadení a do tematických plánov pre jednotlivé predmety zapracovať úlohy súvisiace s výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv v SR a predchádzania všetkých foriem diskriminácie, xenofóbie, intolerancie a rasizmu a spolupracovať pritom s mimovládnyimi organizáciami zaoberajúcimi sa touto problematikou.
- V bode 2.: V rámci pedagogických rád a triednických hodín ďalej prehĺbovať poznatky a právne vedomie pedagógov a žiakov o ľudských hodnotách, ktoré sú zahrnuté v medzinárodných dokumentoch.

Slovenská republika je zapojená do medzinárodného projektu *ASP UNESCO (Associated School Project) – Pridružené školy UNESCO*. Program *ASP škôl* poskytuje žiakom možnosť sprostredkovať informácie, kontakty a skúsenosti nad rámec učebných osnov, poriadat' semináre,

besedy, výstavy a iné podujatia zamerané na oblasť ľudských práv, demokraciu, výchovu proti rasizmu a xenofóbii. V súčasnosti je do projektu *ASP škôl* v SR zapojených 20 škôl z toho 5 základných a 7 stredných odborných škôl. Národným koordinátorom vo vzťahu Slovenská republika – UNESCO je v úzkej spolupráci so Slovenskou komisiou pre UNESCO pri Ministerstve zahraničných vecí SR Sekcia medzinárodnej spolupráce a európskej integrácie Ministerstva školstva SR a výkonným koordinátorom pre aktivity *ASP škôl* v rámci SR je riaditeľ Gymnázia J. Papánka, Vazovova 6, Bratislava.

Na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave od roku 1992 pôsobí UNESCO – CENTRUM pre výchovu k ľudským právam. UNESCO – CENTRUM pre výchovu k ľudským právam a Katedra politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského za obdobie od roku 1995 participovali na 12 medzinárodných projektoch, ktorých súčasťou bola aj problematika ľudských práv. Projekty boli finančne podporované predovšetkým programom EÚ- PHARE, Vzdelávacou nadáciou Jana Husa a Grantovou agentúrou VEGA. Spomedzi zahraničných partnerov sa v oblasti problematiky ľudských práv od r. 1997 úspešne rozvíja spolupráca s Univerzitou v Groningene (Holandsko).

Na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove je problematika výchovy k ľudským právam zaradená do študijného predmetu Európske štúdie v odboroch Politológia, Vzdelávanie dospelých a Sociálna práca. Pracoviská Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v rokoch 1995-2000 zorganizovali, alebo boli spoluorganizátormi 4 vedeckých konferencií, ktoré sa zaoberali problematikou ľudských práv. Pri príležitosti 50. výročia vzniku dokumentu Všeobecná deklarácia ľudských práv na pôde OSN sa v novembri 1998 konala konferencia pod názvom „*Sociálna práca, ľudské práva a vzdelávanie dospelých*“.

- *zabezpečiť prostredníctvom Metodického centra v Banskej Bystrici zameranie esejí a prípadových štúdií v rámci celoštátnej súťaže žiakov stredných škôl Olympiáda ľudských práv na problematiku predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, a ostatných prejavoch intolerancie*

Medzinárodné dohovory a zmluvy v oblasti ľudských práv sú základné dokumenty, ktoré tvoria jadro otázok Olympiády ľudských práv žiakov stredných škôl (gymnazií a stredných odborných škôl). V rokoch 1996/1997 a 1997/1998 sa Olympiáda LP konala na regionálnej úrovni pre stredné školy v Banskobystrickom a Žilinskom kraji. Od školského roka 1998/1999 sa Olympiáda LP realizuje na celoštátnej úrovni. Do prvého ročníka celoslovenskej Olympiády LP sa zapojilo 224 stredných škôl a do školských kôl bolo zapojených 3 502 študentov. Do celoslovenského kola postúpilo 64 finalistov. Druhý ročník Olympiády LP sa skončil v dňoch 28. – 29. apríla 2000 celoštátnym kolom v Liptovskom Mikuláši, ktorého odborným garantom bolo Metodické centrum v Banskej Bystrici v spolupráci s ďalšími organizáciami: Úrad vlády SR, Ministerstvo školstva SR, IUVENTA, Nadácia Občan a demokracia, Nadácia Milana Šimečku, Informačné a dokumentačné stredisko Rady Európy, UNHCR, Slovenský helsinský výbor, Univerzita Komenského v Bratislave, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, veľvyslanectvo USA. Tretí ročník celoštátneho kola Olympiády LP sa uskutočnil 19. – 20. apríla 2001 v Liptovskom Mikuláši. Súťaž mala dve časti a to súťaž esejí na tému „*Tolerancia – Právo byť iný*“ a postojové riešenie prípadových štúdií, ktoré boli zamerané na konkrétne porušovanie ľudských práv. Celoštátneho kola sa zúčastnilo 59 študentov.

- *zabezpečiť v školskom roku 2000 – 2001 uskutočnenie besied k problematike predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na vybraných základných a stredných školách v každom kraji*

Na základe poskytnutých informácií MŠ SR zaradilo do Pedagogicko – organizačných pokynov pre školy záväzný pokyn, aby usporiadavali besedy k danej problematike.

- *zabezpečiť v spolupráci s Nadáciou Milana Šimečku uskutočnenie besied na tému „Osudy tých, ktorí prežili holokaust na Slovensku“ na vybraných stredných školách v každom kraji a odporučiť uskutočniť besedy aj všetkým vysokým školám v Slovenskej republike*

Nadácia Milana Šimečku uskutočnila besedy na tému „Osudy tých, ktorý prežili holokaust na Slovensku“. O tieto besedy bol zo strany škôl veľký záujem. Bližšie informácie o týchto besedách poskytne ministerstvo školstva.

Ministrovi vnútra SR bola uložená úloha:

- *zabezpečiť systematické vzdelávanie príslušníkov Policajného zboru SR v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie v súlade so vzdelávaním a výcvikom príslušníkov Policajného zboru v oblasti ľudských práv*

Ministerstvo vnútra SR na zabezpečenie systematického vzdelávania príslušníkov Policajného zboru v oblasti predchádzania intolerancie, v súlade s uznesením vlády SR č. 283/2000, má pripravenú na schválenie „Konceptiu novej vzdelávacej sústavy Policajného zboru“.

Problematika xenofóbie je obsiahnutá v negociačnej kapitole č. 13 – Sociálna politika a zamestnanosť. Pracovníci MV SR sa zúčastnili screeningu k danej problematike a následne aj na práci negociačnej skupiny, ktorej gestorom bolo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Kapitola č. 13 bola otvorená na piatom stretnutí Konferencie o prístupí SR do EÚ dňa 30. marca 2001 v Bruseli. Dočasne uzatvorená bola v máji 2001.

Rezort Ministerstva vnútra SR a Policajný zbor SR (ďalej len „PZ“) aktívne pracuje v oblasti bilaterálneho a multilaterálneho screeningu za kapitolu 24 – Spolupráca v oblasti justície a vnútorných vecí a Schengenského Acqius, so zameraním na okruhy právnej úpravy jednotlivých činností policajných zložiek. Rozpory v ochrane ľudských práv sú riešené aj postupným zosúladňovaním úpravy právneho poriadku Slovenskej republiky s právnou úpravou štátov Európskej únie.

Policajným zborom bolo spracované a dňa 1.4. 2001 nadobudlo účinnosť nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 27/2001 o postupe v oblasti boja s extrémizmom a o zriadení monitorovacieho strediska rasizmu a xenofóbie. Účelom tohto nariadenia je okrem iného aj zefektívnenie práce PZ pri predchádzaní, odhaľovaní a dokumentovaní trestnej činnosti páchanej extrémistami.

Nariadením bolo tiež zriadené Monitorovacie stredisko rasizmu a xenofóbie s pôsobnosťou pre MV SR (ďalej len „monitorovacie stredisko“). Úlohou monitorovacieho strediska je najmä sledovanie a vyhodnocovanie operatívnej situácie, vypracovávanie analýz a vývojových trendov v činnosti extrémistov, prijímanie opatrení na potlačanie extrémizmu, ako aj na poskytovanie objektívnych a spoľahlivých údajov na úrovni ministerstva o prejavoch rasizmu a xenofóbie.

Z dôvodu lepšej informovanosti príslušníkov PZ o extrémistickej scéne v SR, o formách a spôsoboch páchania rasovo motivovanej trestnej činnosti, o jej trestno-právnej kvalifikácii, ako aj z dôvodu usmernenia taktiky pri jej odhaľovaní, objasňovaní a dokumentovaní bola Policajným zborom v spolupráci so zástupcami tretieho sektora spracovaná „*Metodika odhaľovania, objasňovania a dokumentovania trestnej činnosti motivovanej rasovou, národnostnou a inou neznášanlivosťou alebo páchanej priaznivcami extrémistických skupín*“. Táto bola rozposlaná na všetky základné útvary PZ, ako aj na všetky pracoviská kriminálnej polície KR PZ a OR PZ.

V rámci posilnenia dialógu s mimovládnyimi organizáciami začala v decembri roku 2000 svoju činnosť pracovná skupina na riešenie rasovo motivovanej trestnej činnosti (súčasný názov Komisia na riešenie problematiky rasovo motivovaného násillia), zložená z pracovníkov Prezidia Policajného zboru a zástupcov tretieho sektora (občianska iniciatíva Ľudia proti rasizmu, Nadácia Občan a demokracia, Nadácia otvorenej spoločnosti - OSF, ZEBRA – združenie afroslovenských rodín). Táto pracovná skupina sa zaoberá možnosťami riešenia aktuálnych problémov, preventívnymi aktivitami, ako aj možnosťami ďalšieho vzdelávania príslušníkov Policajného zboru v oblasti ľudských práv.

Policajný zbor uskutočňuje aktivity v oblasti zvyšovania právneho vedomia, predovšetkým v oblasti preventívneho pôsobenia na mládež, formou prednášok a besied, ktoré sú vykonávané na školách.

Policajný zbor vyhodnotil pilotný projekt spolupráce Policajného zboru so školami „*Správaj sa normálne*“, ktorý bol uskutočňovaný od 1.9. 1999 do 30.6. 2001 v spolupráci s holandskou políciou, v rámci preventívneho programu MATRA. Vyhodnotenie pilotného projektu potvrdilo jeho vysokú efektívnosť pri pôsobení na cieľovú skupinu maloletých.

Na základe ukončenia pilotného projektu financovaného z preventívneho programu MATRA, Prezídium Policajného zboru požiadalo Protidrogový fond na jeho ďalšie finančné zabezpečenie aj v školskom roku 2001/2002. Vyčlenené finančné prostriedky umožnili pokryť veľký záujem o jeho realizáciu na základných školách. Do uvedeného projektu je od 1.9. 2001 zapojených 8120 detí zo všetkých krajov.

Okrem toho Policajný zbor uskutočňuje preventívne opatrenia v oblastiach všeobecnej i špeciálnej prevencie. V rámci všeobecnej sekundárnej prevencie bola skúšobne prevádzkovaná a vyhodnocovaná linka dôvery na krajskom riaditeľstve Policajného zboru

v Bratislave. Jej úlohou bolo zbieranie informácií na odhaľovanie a objasňovanie protispoločenských konaní a poradenská činnosť, predovšetkým osobám ohrozeným trestnou činnosťou. Od 1.5. 2001 na základe programových dokumentov Ministerstva vnútra SR v oblasti prevencie kriminality boli na všetkých krajských riaditeľstvách Policajného zboru zriadené Poradensko-informačné centrá, ktoré poskytujú informácie a poradenskú činnosť všetkým osobám ohrozeným trestnou činnosťou a súčasne plnia funkciu mienkotvorných pracovísk.

Ministromi zdravotníctva SR bolo uložené:

- *zabezpečiť od školského roku 2000 - 2001 zaradenie problematiky predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie do vzdelávania na stredných zdravotníckych školách a do ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov*

Ministerstvo zdravotníctva SR zaradilo problematiku predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie do výchovno – vzdelávacieho procesu na stredných zdravotníckych školách v školskom roku 2000/2001.

V oblasti ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov daná problematika bola a aj naďalej bude súčasťou pedagogického procesu. V rámci pregraduálneho vzdelávania je problematika akčného plánu zaradená do vyučovacích predmetov Občianska náuka a Právne náuky. Táto problematika je zapracovaná aj do prednášok hlavne na katedre pediatrie, psychiatrie, všeobecného lekárstva, gynekológie a pôrodnictva a v Škole verejného

zdravotníctva. Ide o tematické celky ako sú: Menšiny v politike, Väčšina a menšina, Druhy menšín a ich politické poslanie, Kultúrna autonómia, Politická tolerancia v demokratickom režime, Ľudské práva, Medzinárodný štandard ľudských práv a slobôd, Občianske a politické práva a podobne.

V rámci ďalšieho vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve sú zámery akčného plánu priebežne realizované prostredníctvom Slovenskej postgraduálnej akadémie medicíny, najmä Katedry medicínskeho práva.

Generálnemu prokurátorovi SR bolo vyššie uvedeným uznesením vlády odporučené:

- *zabezpečiť systematické vzdelávanie prokurátorov v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie v súlade so vzdelávaním prokurátorov*

Tematika ľudských práv a ich ochrany právnymi prostriedkami bola zaradená do Plánu vzdelávacích podujatí zamestnancov prokuratúry.

Prednášky a diskusie na túto tému boli na programe ôsmich celoslovenských seminárov. Na štyroch seminároch právnych čakatel'ov bol prezentovaný Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie a dodatkový protokol č. 12 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Súčasne sa školenia zamerali na uplatňovanie prostriedkov trestného práva proti rasovej a etnickej intolerancii.

Na dvoch seminároch prokurátorov vykonávajúcich dozor v miestach, kde je obmedzená osobná sloboda občanov, bola do programu zaradená prednáška a rozprava na tému dodržiavania

Ľudských práv pri výkone väzby a trestu odňatia slobody. Prokurátori činní v medzinárodných oddeleniach mali v programe seminára tiež zaradenú tématiku dodržiavania ľudských práv v nadväznosti na medzinárodné normy slúžiace na ich ochranu.

Uvedené semináre sa uskutočnili v dňoch 27. apríla 2000, 3. mája 2000, 11. mája 2000, 5. augusta 2000, 24. apríla 2001, 6. júna 2001 a 18. septembra 2001.

Generálna prokuratúra okrem toho pripravila seminár venovaný výlučne téme ochrany ľudských práv a práv národnostných menšín s osobitným zameraním na postih rasovo motivovaných trestných činov. Seminára, ktorý sa uskutočnil 12. - 13. septembra 2001 v Krpáčove sa zúčastnili ako prednášatelia zástupcovia Sekcie ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Slovenského helsinského výboru, Slovenskej akadémie vied a Prezídia Policajného zboru SR.

Na celoslovenskej porade vedúcich pracovníkov prokuratúry bola problematika ochrany ľudských práv, osobitne rovnosti občanov bez ohľadu na rasu alebo národnosť, či etnickú príslušnosť, tiež predmetom rokovania.

Zástupcovia generálnej prokuratúry sa zúčastnili na Národnej konferencii SR proti rasizmu, xenofóbii, antisemitizmu a diskriminácii. V zastúpení generálneho prokurátora na nej vystúpil I. námestník generálneho prokurátora a traja prokurátori sa aktívne podieľali na činnosti pracovných skupín konferencie. V nadväznosti na závery skupiny zameranej na vnútroštátnu právnu úpravu sa generálna prokuratúra významnou mierou podieľala na príprave poslednej novely Trestného zákona, ktorou sa zmenili a doplnili viaceré ustanovenia slúžiace na ochranu proti rasizmu a národnostnej neznášanlivosti. Táto novelizácia odstránila aplikačné problémy v praxi orgánov činných v trestnom konaní a súčasne umožnila širší postih za trestné činy tohto druhu.

Prokuratúra prispela aj k mediálnej kampani uskutočňovanej v duchu Akčného plánu vystúpeniami prokurátorov generálnej prokuratúry v rozhlase a televízii ku konkrétnym rasovo motivovaným trestným činom, ako aj ku tejto problematike všeobecne.

Okrem uvedených aktivít vyplývajúcich z úloh Akčného plánu generálny prokurátor svojim príkazom uložil podriadeným prokuratúram správovú povinnosť v rasovo motivovaných trestných veciach a ustanovil prokurátorov-špecialistov pre tento druh trestnej činnosti na všetkých okresných a krajských prokuratúrach. Prokuratúra nadviazala súčinnosť v tejto oblasti s Prezidiom Policajného zboru a s viacerými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami - Sekcia ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Slovenské národné centrum pre ľudské práva, Slovenský helsinský výbor, Liga aktivistov pre ľudské práva, občianska iniciatíva Ľudia proti rasizmu, Nadácia dobrej rómskej víly Kesaj, InfoRama, Nadácia občan a demokracia a Zebra.

S cieľom získať prehľad a najmä obraz o motivačnom poradí konania páchatel'ov vypracovala generálna prokuratúra zhodnotenie trestného postihu za rasovo motivované trestné činy spáchané v Slovenskej republike v roku 2000.

Okrem ministerstiev, ktorým boli uložené uznesením vlády SR č. 283/2000 úlohy v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, pripravujú a realizujú aktivity v tejto oblasti aj ďalšie ministerstvá:

Ministerstvo životného prostredia SR:

Ministerstvo životného prostredia SR mieni v budúcnosti využívať v súčasnosti pripravovanú „Enviromentálnu akadémiu“. Okrem toho Ministerstvo životného prostredia SR pripravuje cyklus besied, prednášok, videofilmov a výstav zameraných na poznávanie a ochranu životného prostredia s cieľom budovania ekologického povedomia u širokej verejnosti.

Ministerstvo hospodárstva SR:

V oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu SOU sa sústreďovala pozornosť na hodnotovú orientáciu mladých ľudí, ktorá viac prispieva k zlepšeniu medziľudských vzťahov. Výchovné princípy etickej výchovy v SOU sú previazané s osnovami občianskej výchovy a náuky o

spoločnosti a tým viac odrážajú konkrétne situácie spoločenského života, budovanie právneho štátu a zásady občianskej spoločnosti.

V súlade s Akčným plánom SOU v priebehu školského roku zabezpečovali besedy venované predchádzaniam všetkých prejavov diskriminácie spojené s besedami ohľadom prevencie drogových závislostí a kriminality.

Ministerstvo zahraničných vecí SR:

Delegácia Slovenskej republiky, vedená podpredsedom vlády pre ľudské práva menšiny a regionálny rozvoj Pál Csáky aktivne participovala na Európskej konferencii proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a obdobnej intolerancii (11.-13. október 2000, Štrasburg), ktorá predstavovala regionálny európsky príspevok ku Svetovej konferencii proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a obdobnej intolerancii. Delegáciou boli potvrdené priority ľudsko-právnej politiky SR v oblasti predchádzania akýmkoľvek prejavom diskriminácie. Slovenská republika v tejto súvislosti priamo podporila konanie Európskej konferencie príspevkom vo výške 15 000,-FRF (uznesenie vlády SR č. 624/2000 zo 16. augusta 2000) do Dobrovoľného fondu, ktorý pri tejto príležitosti účelovo zriadila Rada Európy. Európska konferencia vyústila do prijatia Všeobecných záverov a Politickej deklarácie, ktoré obsahujú viaceré odporúčania pre členské štáty Rady Európy.

Európska konferencia proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a obdobnej intolerancii (ďalej len „*Európska konferencia*“) mimo iného ocenila prijatie Protokolu č. 12 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý všeobecným spôsobom rozširuje aplikačný rozmer článku 14 tohoto Dohovoru. Vyzvala všetky členské štáty, aby zvážili bezodkladné pristúpenie k Protokolu č. 12 a aby efektívne aplikovali jeho ustanovenia. Slovenská republika je k dnešnému dňu jedným z 26 signatárov horeuvedeného Protokolu č. 12, ktorý naša krajina podpísala na Konferencii európskych ministrov ľudských práv dňa 4. novembra 2000. V súčasnosti prebieha proces príprav na jeho ratifikáciu a aplikáciu v právnom poriadku našej krajiny. Delegácia Slovenskej republiky postupovala na Konferencii európskych ministrov ľudských práv v súlade s prioritami zahraničnej politiky Slovenskej republiky v zmysle uznesení vlády č. 869/2000 zo dňa 25. 10. 2000 a č. 877/2000 z 31. 10. 2000, vyjadrujúc podporu paneurópskym ideám v oblasti dodržiavania ľudských práv.

Jedným z ďalších vytýčených cieľov Európskej konferencie bola viditeľná podpora členských štátov Rady Európy občanom patriacim do znevýhodnených skupín obyvateľstva, ich efektívna účasť na kultúrnom, sociálnom, ekonomickom a verejnom živote spoločnosti. V súvislosti s realizáciou Stratégie vlády Slovenskej republiky na riešenie problémov rómskej menšiny vláda SR schválila v štátnom rozpočte na rok 2001 návrh na použitie finančných prostriedkov vo výške 30 mil. SK na projekty, ktoré budú zlepšovať situáciu rómskej komunity na Slovensku. (Doteraz bolo uvoľnených 14 242 700 SK na 45 projektov). Vláda SR dňa 13. júna 2001 v uznesení č. 519/2001 schválila dobrovoľný príspevok na aktivity OBSE v oblasti rómskej problematiky vo výške 15 000 EUR v rámci výdavkov kapitoly MZV SR.

Rok 2001 bol rezolúciami Valného zhromaždenia OSN č. 54/154 III zo 17. decembra 1999 a 53/132 III z 9. decembra 1998 vyhlásený za Medzinárodný rok mobilizácie proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a všetkým formám intolerancie. Rezolúciou Valného zhromaždenia OSN č. 52/111 zo dňa 12.12.1997 členské štáty OSN prijali záväzok zorganizovať v poradí už tretiu Svetovú konferenciu proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a súvisiacej intolerancii (ďalej len „*Svetová konferencia*“), ktorá sa uskutočnila v dňoch 31. augusta - 8. septembra 2001 v Durbane v Juhoafrickej republike. Vláda SR pri tejto príležitosti (uznesením č. 117/2001 zo 7. februára 2001) odsúhlasila príspevok vo výške 3 000,-USD do Dobrovoľného fondu OSN pre prípravu Svetovej konferencie. Delegáciu Slovenskej republiky na tomto podujatí viedol podpredseda vlády pre legislatívu Ľubomír Fogaš. Slovenská republika bola zvolená do pozície jedného z 21 podpredsedov Byra Svetovej konferencie. Definícia dôvodov diskriminácie bola po rozsiahlych konzultáciách uzavretá potvrdením rozsahu stanoveného Medzinárodným dohovorom na zabránenie rasovej diskriminácie - ICERD

(diskriminácia na základe rasy, farby pleti, pôvodu, národnostnej alebo etnickej príslušnosti) a Všeobecnou deklaráciou ľudských práv. Nepodarilo sa rozšíriť rozsah dôvodov diskriminácie o ďalšie dôvody: sexuálnu orientáciu, mentálnu alebo fyzickú nespôsobilosť, HIV/AIDS, kultúrne tradície, prácu alebo pôvod.

Sekretariát splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

Sekretariát splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „*sekretariát*“) organizoval seminár pod názvom *Rómovia a ľudské práva*, ktorý sa konal 20. novembra 2001 v Bratislave. Program bol rozdelený do troch blokov – Prejavy diskriminácie Rómov v každodennom živote, Pozitívne modely riešenia diskriminácie, Odporúčania na koncepciu riešenia problémov. Seminára sa zúčastnili zástupcovia Úradu vlády SR – Sekcie ľudských práv a menšín, Informačnej kancelárie RE, zástupcovia rómskych MVO, občianskej iniciatívy Ľudia proti rasizmu.

Sekretariát sa zúčastní v spolupráci s OSCE ODIHR a MZV SR na príprave seminára, ktorý sa bude zaoberať problematikou predchádzania neprimeraného použitia policajnej sily pri riešení konfliktov v etnicky zmiešaných komunitách. Predpokladaný termín konania je prvá polovica roku 2002. Pôjde asi o trojdňový seminár s predpokladaným miestom konania v Bratislave. Predbežnými podtémami je predchádzanie zneužívania moci a spôsoby riešenia napätia v etnicky zmiešaných komunitách.

Sekretariát pripravil mediálnu kampaň pod názvom „*Všetci sme občania SR*“, ktorej cieľom je ovplyvňovanie všeobecnej verejnej mienky o Rómoch a prekonávanie stereotypných postojov z oboch strán mediálnymi prostriedkami. Realizácia: október 2001 – apríl 2002.

Medzi ďalšie aktivity sekretariátu patrí prednášková činnosť pracovníkov sekretariátu a to v rámci Inštitútu verejnej správy. Témy prednášok zahŕňajú aj predchádzanie konfliktom a diskriminácii a alternatívy ich možného riešenia (termíny a témy sú k dispozícii na sekretariáte), realizujú sa priebežne. V septembri 2000 sa zástupcovia sekretariátu zúčastnili seminára pre pedagógov a mládež v Piešťanoch na tému „*Rasizmus, xenofóbia, antisemitizmus a diskriminácia*“ a v septembri 2001 zástupcovia sekretariátu prezentovali svoju činnosť na seminári pre prokurátorov pod témou „*Ochrana ľudských práv a práv národnostných menšín s osobitným zameraním na postih rasovo motivovaných trestných činov*“.

V súvislosti s realizáciou Akčného plánu sú tiež veľmi dôležité *mediálne kampane*, ktoré predstavujú silný prostriedok zameraný na ovplyvnenie spoločnosti smerom k vytvoreniu tolerantnejšieho prostredia.

Vzhľadom na dôležitosť riešenia uvedenej problematiky vláda Slovenskej republiky oceňuje prístup a snahu jednotlivých ministerstiev, štátnych organizácií, mimovládnych organizácií, ako aj ďalších subjektov zapájajúcich sa do aktivít zameraných na predchádzanie všetkým formám intolerancie a v neposlednom rade oceňuje i rozvíjajúcu sa spoluprácu vlády SR a tretieho sektora a to nielen v tejto oblasti.

Vychádzajúc z dôležitého postavenia mediálnych kampaní vo vytváraní tolerantnejšej spoločnosti Úrad vlády SR zorganizoval antidiskriminačnú kampaň v slovenskej televízii (december 2000 – január 2001).

Keďže táto kampaň mala pozitívny ohlas vláda SR uznesením č. 623 z 3. júla 2001 podporila čiastkou 499.100,- Sk realizáciu určitých aktivít „*Kampane proti rasizmu*“, ktorú organizuje občianska iniciatíva Ľudia proti rasizmu od augusta 2001.

Úrad vlády SR sa zapojil do tejto kampane podporou nasledovných aktivít:

1. Reklamná kampaň „Usvedčený farbou“

suma: 200.000 Sk

Kampaň bola adresovaná širokej verejnosti – jej cieľom bolo vyvolať záujem o tému rasizmu a diskusiu o tejto problematike. Je jednou z častí reklamnej kampane proti rasizmu občianskej iniciatívy Ľudia proti rasizmu. Motívom tejto kampane bolo „*dieť a s rukami v putách*“, čo malo čo najapelačnejšie zapôsobiť na verejnosť, aby si každý uvedomil, že rasové predsudky a rasizmus by nemali mať v spoločnosti miesto. Dosah

tejto kampane bol celoslovenský, o čom svedčia aj reakcie verejnosti na ňu, ktoré boli realizátorovi adresované zo všetkých oblastí Slovenska. Podľa agentúry Markant ju zaregistrovalo až 44% občanov a z toho 67% ju vnímalo pozitívne.

2. Prevádzkovanie internetovej stránky www.rasizmus.sk

suma: 60.000 Sk

Ako už bolo vyššie uvedené bola vytvorená internetová stránka podpredsedu vlády SR pre ľudské práva, menšiny a regionálny rozvoj, kde jedna časť je zameraná na predchádzanie diskriminácie, rasizmu a ostatným formám intolerancie. Táto stránka bude v najbližších dňoch prepojená na stránku www.rasizmus.sk tak, že na každej spomenutej internetovej stránke bude umožnený prechod na druhú internetovú stránku. Tým sa každému umožní získať informácie, poznatky a dokumenty zamerané na boj proti rasizmu, diskriminácii a ostatným formám intolerancie súčasne z oboch uvedených internetových stránok.

3. Reklamná kampaň „Rasizmus je aj Tvoj problém“

suma: 174.000 Sk

Za účelom, aby kampaň proti rasizmu mala skutočný dosah na verejnosť a bola vedená efektívne, realizátori pripravili jej ďalšiu fázu pod názvom „Rasizmus je aj tvoj problém“. Táto kampaň prebieha v predvianočnom období, s čím korešponduje aj jej jemnejší motív, ktorým je srdce – vytvorené spojením dvoch rôznych ľudských rúk. Motív kampane by mal viesť ľudí k tolerancii voči druhým a k prelomeniu bariéry, ktorú si vytvárame na základe farby našej pleti. Kampaň sa opäť realizuje s celoslovenským dosahom, v rámci čoho sa využili formy prezentácie ako sú billboardy, plagáty, tlačové aj elektronické médiá.

Celková suma vyššie uvedených aktivít:

434.000 Sk + administratívne náklady cca. 15% z celkovej sumy (65. 100 Sk) = **499.100,- Sk**

Niektoré úlohy Akčného plánu na obdobie rokov 2000 – 2001 boli realizované uspokojivo, niektoré len čiastočne. Je potrebné naďalej pokračovať v už spomínaných aktivitách, ako je napríklad vzdelávanie cieľových skupín, rôzne opatrenia na úseku rezortov na zabránenie všetkým formám diskriminácie, rasizmu a ostatným formám intolerancie, informačné a mediálne kampane a podobne. Závažnosť tejto problematiky si vyžaduje, aby sa pravidelne pripravovali a uskutočňovali aktivity zamerané na všetky vekové kategórie a to rôznymi formami (ide najmä o vzdelávanie v duchu tolerancie k menšinám, doplniť učebné materiály o podrobnejšie informácie o národnostných menšinách žijúcich na Slovensku, spoznávanie tradícií a kultúry iných národov, besedy s príslušníkmi menšín, systematické vzdelávanie profesionálnych skupín, diskusné relácie, dokumentárne filmy o histórii a súčasnom živote iných národov; opatrenia na zvýšenie efektívnosti stíhania rasovo motivovaných trestných činov a podobne). Pri plnení úloh Akčného plánu štátne orgány úzko spolupracovali s mimovládnyimi organizáciami, ktoré v niektorých oblastiach výrazne napomohli k ich realizácii.

Vzhľadom na závažnosť tejto problematiky sa bude aj naďalej pokračovať v predchádzaní všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie a to aj formou nového Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov 2002 – 2003. Nový Akčný plán bude nadväzovať na výsledky predchádzajúceho Akčného plánu s tým, že bude obsahovať viac konkrétnejších úloh v príslušných oblastiach.